

Hiswa te Water 2006

Tijdloze boot laat zich nauwelijks horen

Fluisterstil is de nieuwe Super Lauwersmeerkotter 12.50 FB van Frisian Motor Boats (FMB) uit Westergeest. Zó stil, dat de motor nauwelijks is te horen als hij stationair draait. Tijdens een korte maar bewogen proefvaart van Balk naar Woudsend hoorden we tot drie keer toe vragen: 'Staat-ie eigenlijk wel aan?' Helemaal vlekkeloos verliep de proefvaart overigens niet, maar dat viel FMB niet aan te rekenen. De werf leverde een prima boot, maar een trui gooide roet in het eten...

HANS PAPERBURG

Tijdens de vorige editie van de Hiswa te Water presenteerde FMB een vernieuwde Super Lauwersmeerkruiser 13.50. Deze keer toont de werf van de gebroeders Bastiaan en Louis Jousma in IJmuiden het eerste exemplaar van haar vernieuwde kotterlijn.

Net als bij de kruiser vormde een gedigitaliseerde versie van de oorspronkelijke bouwtekening de basis voor de vernieuwde kotter. De bouw van het casco werd door FMB uitbesteed. De afbouw nam de werf voor eigen rekening. Het resultaat is een oerdegelijke, gejjogelde stalen rondspantkotter, die ondanks een aantal forse wijzi-

gingen dezelfde tijdloze kracht en schoonheid uitstraalt als het oorspronkelijke model. De ooit als lengteaanduiding bedoelde toevoeging '12.50' moet bij deze nieuwe Lauwersmeerkotter overigens met een flinke korrel zout worden genomen. De boot is in zijn nieuwe versie gegroeid naar 13,20 meter.

CASCO

Het casco van de Lauwersmeerkotter is gebouwd van vijf en zes millimeter staal; de opbouw van vier millimeter. Twee waterdichte schotten (de voor- en achterwand van de midscheeps geplaatste machinekamer) verdelen het schip in drie com-

partimenten. Het schip is 13,20 meter lang, 4,20 meter breed en heeft een diepgang van 1,20 meter. De kruiphoogte - met de klaprampen rond de buitenstuurstand naar beneden - bedraagt 2,65 meter.

De vernieuwde kotter is niet alleen iets langer, maar ook iets breder dan het oorspronkelijke model. De extra centimeters zijn onder meer gebruikt om de doorgang vanaf het achterdek naar de gangboorden wat ruimer te maken en ook de gangboorden zelf te verbreden. Een andere opvallende wijziging betreft de voller en daarmee ook iets ronder geworden 'kont' van de spitsgatkotter. Hierdoor

is er binnen meer ruimte ontstaan, terwijl volgens de werf tegelijkertijd ook de stabiliteit werd verbeterd.

DEGELIJK

Zoals Motorboot in juli al schreef is de nieuwe kotter gebouwd voor een uit twee gezinnen bestaande familie, waarbij de inrichting van het schip helemaal is aangepast aan de speciale wensen van de nieuwe eigenaren. De boot is pas twee weken in de vaart, als wij in Balk aan boord stappen.

Doordat de kotter een relatief laag vrijboord heeft en een deel van de rondom aangebrachte rvs zeereling inschuifbaar is,

laat de boot zich gemakkelijk betreden. Ondanks het forse gewicht van de 20 ton wegende boot voel je dan direct dat je op een rondspantschip stapt: de kotter helt even licht, om zich vervolgens snel weer te herstellen.

Zoals we van de Super Lauwersmeer-boten gewend zijn, straalt alles aan boord van deze zwaar gebouwde kotter gelijkheid uit. Daarbij biedt het schip zowel binnen als buiten veel comfort en bewegingsruimte. De gangboorden zijn bijna een halve meter breed en op het royale achterdek kunnen gemakkelijk zes stoelen rond een tafel staan.

Op het achterdek bevindt zich ook de met een tent overdekte buitenstuurstand, met pal daarachter de strijkbare mast. Vanaf deze centraal geplaatste buitenstuurstand, die een losse stuurstoel heeft, is het hele schip goed te overzien. De binnenstuurstand biedt eveneens voldoende zicht op de omgeving, maar buiten kijk je toch net even iets gemakkelijker om je heen. Vooral het zicht naar achteren is daar beter.

INTERIEUR

Het teak interieur van de kotter wordt gekenmerkt door het ge-

bruik van veel ronde vormen. Deze rondingen zijn door het hele schip heen in alle ruimten terug te vinden.

Vanaf het achterdek komen we door een schuif-/klapluk aan bakboord via een trap in de ruime salon, waar zich aan bakboord de binnenstuurstand bevindt. Aan stuurboord is een met Conelly leer beklede bank geplaatst, met daarvoor een salontafel. Het voorste deel van deze bank is iets verhoogd. Daarmee is ter hoogte van de stuurstand een zitplaats voor één persoon ontstaan, van waaruit men gemakkelijk kan meekijken met de schipper.

Vanuit de salon, die aan weerszijden vier grote ramen heeft, is er rondom uitzicht op het water. De in aluminium gevatte thermopane-ramen in de kotter zijn geleverd door Rhigo. Het is het nieuwste type raam van deze fabrikant. De vier voorruitjes hebben ruitwissers. De twee middelste voorruitjes kunnen worden geopend door ze omhoog te klappen. De ruitwissers gaan dan mee omhoog. Naar achteren is er zicht door twee aan weerszijden van de buitenstuurstand geplaatste ramen; één aan stuurboord en één in de toegangsdeur van de salon.

Als je vanuit de salon naar voren loopt, kom je via een trapje in een iets lager gelegen ruimte, waar zich de kombuis en – daar tegenover – de dinette bevinden. Boven beide is een doorzichtig dakluik aangebracht en tevens een ventilatiepaddestoel. Voor nog meer frisse lucht kunnen – zoals overal in alle ruimten op het schip – ook de patrijspoorten worden geopend. De aan stuurboord geplaatste kombuis is compleet uitgerust met koelkast, grilmagnetron en een vierpits keramische kookplaat. De dinette, die plaats biedt aan zes personen, heeft een royale tafel, met daaronder een berglade.

DRIE KAJUITEN

De kotter heeft drie kajuiten. Tussen dinette en de salon bevindt zich de ingang naar de middenkajuit, die deels onder de stuurstand en deels tegen de machinekamer is geplaatst. Hier zijn twee slaapplaatsen. In de voorpunt van het schip bevindt zich een tweede kajuit, met twee kruislings boven elkaar geplaatste bedden. Beide kajuiten zijn voorzien van vluchtluiken en patrijspoorten. In het achterschip bevindt zich de ruime eigenaarshut, met daarin een royaal Frans twee-

SUPER LAUWERSMEERKOTTER 12.50 FB

Toeren p/m	snelheid km/u	geluid db(a)	
		binnen	buiten
615 (stationair)	7	52,8	45,9
1100	9,3	60,3	51,3
1400	11,1	63,5	57,7
1800	13	65,3	60,2
2200	14	68,7	65,6

DECIBELWAARDEN: tot 60 stil; 60-70 niet hinderlijk; 70-80 aanvaardbaar; boven 80 onaanvaardbaar. Elke drie decibels meer betekent een verdubbeling van het geluidsniveau.

Ondanks het forse gewicht van de 20 ton wegende boot voel je direct dat je op een rondspantschip stapt

1, 3 De Super Lauwersmeerkotter varend. **2** De nieuwe ramen van Rhigo. **4** Eigenaarshut. **5** Dubbel wierfilter. **6** Dinette.

persoonsbed. De eigenaarshut is vanuit de salon te bereiken via een iets lager gelegen doorgang. Men betreedt deze doorgang via een wegneembare trap, waarachter zich een ingang naar de machinekamer bevindt.

In deze doorgang is aan bakboord een toiletruimte met spiegel en wastafel en aan stuurboord een doucheruimte met wastafel. In de doucheruimte is bovendien de wasmachine keurig achter een deur weggewerkt.

MACHINEKAMER

De vrij kleine machinekamer van de kotter bevindt zich onder de salon. Behalve via de eerder genoemde ingang is de motorruimte tevens bereikbaar via twee luiken in de salonvloer.

Standaard worden alle Lauwersmeerkotters en -kruisers voorzien van een Iveco 6 cilinder dieselmotor. In deze machinekamer staat echter een zes-

cilinder Steyr 166, onder meer omdat op deze motor een elektronische besturing mogelijk is. De Steyr levert 162 pk bij 2800 omwentelingen per minuut. De motor is zo opgesteld, dat men er aan alle kanten goed bij kan voor onderhoud en/of reparaties. In de machinekamer is ook het 6 KW Mastervolt aggregaat geplaatst, als onderdeel van het 24/230 Volt boordnet.

De motorruimte is afgewerkt met traanplaat, die (ook rond de accu en het aggregaat) overal keurig de vormen van de ruimte volgt. Onder deze traanplaat bevinden zich de kabels van de motor. Om de kabels netjes weg te werken zijn zes kokers aangebracht in de motorfundatie.

De luiken die de motorruimte bedekken zijn voorzien van een dikke laag isolatiemateriaal, om de doorgifte van motorgeluid naar de salon tot een minimum te beperken. En dat blijkt te werken. Bij stationair draaien bedraagt het geluidsvolume in

de salon minder dan 53 decibel. Als op kruissnelheid wordt gevaren meten we iets meer dan 65 decibel.

VAREN

Om een indruk te krijgen van de vaareigenschappen van de vernieuwde kotter staat een korte vaartocht van Balk naar Woudsend gepland, met vanuit Woudsend nog een ommetje richting het Heegermeer. Een fluitje van een cent voor zo'n gloednieuwe kotter, zou je denken. Maar dat pakt vandaag wat anders uit.

We zijn nog geen drie minuten onderweg, als de uitlaat van de kotter ineens een dikke pluim gitzwarte rook begint uit te braken. Hoewel er bepaald geen verontrustende geluiden komen uit de machinekamer, lijkt er duidelijk iets niet in orde. Schipper Rintje Schoelier besluit de boot dan ook aan de kant te leggen, nabij jachthaven Lutsmond. Doordat de motor inmiddels niet meer in zijn

achteruit te krijgen is, wordt dat nog een hachelijke onderneming waarbij we met de ruim 20 ton wegende kotter veel harder dan bedoeld richting de kade varen. We schampen met de boeg uiteindelijk wel de beschoeiing, maar onder meer dankzij efficiënt gebruik van de boegschroef blijft de schade redelijk binnen de perken.

Werf-eigenaar Bastiaan Jousma vermoedt dat er iets niet in orde is met de schroef en gaat te water om poolhoogte te nemen. Zijn vermoeden blijkt juist: er blijkt zich een zwarte trui rond de schroef te hebben gewikkeld. Het kledingstuk laat zich eenvoudig verwijderen, waarna het euvel is verholpen.

Als Schoelier even later opnieuw de motor start, braakt de uitlaat geen rook meer uit. In plaats daarvan komt er nu echter een dikke straal modder naar buiten. Het water waar de boot lag afgemeerd was niet diep genoeg voor de 1,20 meter stekende kotter, met als gevolg

SUPER LAUWERSMEERKOTTER 12.50 FB

dat de schroef van het schip door de modder woelt. En die wordt vervolgens gretig opgezogen door het koelsysteem van de motor.

De modder wordt gelukkig opgevangen in de wierpot, die daardoor echter binnen de kortste keren volledig verstopt zit. Nu is de Lauwersmeerkotter uitgerust met niet één maar twee wierfilters, waarbij heel eenvoudig – met draaiende motor – kan worden overgeschakeld van het ene naar het andere filter. En onbedoeld wordt het nut van een dergelijke voorziening vandaag in de praktijk bewezen...

Vanaf nu kan er eindelijk gewoon worden gevaren. Hoe wel... Op de ondiepe doorgang van Balk richting het Sloterveer hebben we minder dan 50 centimeter water onder de kiel. En dat is aan het vaargedrag van de kotter te merken. Doordat de boot gaat 'zoeken' wordt hij minder koersvast, waarbij het schip zich moeilijk laat corrigeren. Misschien dat een kleine aanpassing van het

roer hier enige verbetering in zou kunnen aanbrengen. Maar eigenlijk is het 'zwabberen' meer een bewijs van het simpele feit dat een rondspantkotter van 20 ton niet is gemaakt voor het varen op ondiepe sloten. En dat is iets om rekening mee te houden bij de aanschaf van een dergelijke boot. Een rondspantkotter is een boot, waar je alleen al vanwege de fraaie lijnen gemakkelijk voor valt. Wie echter veel op kleine binnenwateren vaart, kan zich afvragen of zo'n mooie grote kotter dan wel de meest voor de hand liggende keuze is.

Op het Heegermeer toont de Lauwersmeerkotter zich duidelijk meer in zijn element. Bij een zwakke wind (3 Beaufort) varen we met zeven volwassenen, twee kinderen en één hond zo'n 13 kilometer per uur bij 1800 omwentelingen per minuut. De boot laat zich hier probleemloos in alle richtingen sturen en hoeft op rechte stukken niet of nauwelijks te worden gecorrigeerd. Het schip draait ruim binnen een scheepslengte vol-

7 Ingang naar de salon. 8 De trui die roet in het eten gooide... 9 Brede gangboorden. 10 Modder in het wierfilter. 11 Buiten sturen. 12 Kombuis. 13 Zitbank in de salon.

ALGEMEEN

Lengte:	13.20 m
Breedte:	4.20 m
Diepgang:	1.20 m
Kruiphoogte:	2.50 m
Materiaal:	staal 6/5/4 mm
Waterverplaatsing:	20 ton
Rompvorm:	rondspant gejjogeld
Spanten:	gesneden spanten van 10 mm dik, om de 40 centimeter
Lak:	tweecomponentenlak
Aftimmering:	teak
CE-categorie:	B (zee)

VOORTSTUWING

Motor:	Steyr 6 cilinder diesel 162 PK
Keerkoppeling:	ZF 45-1 (reductie 2,51:1)
Schroef:	24" x 18", vier bladen, rechts draaiend
Boegschroef:	elektrisch Cupa cp 90 7 KW 90 Kg
Hekschroef:	elektrisch Side power SP95 T 6 KW
Brandblussysteem:	Ajax

TANKS

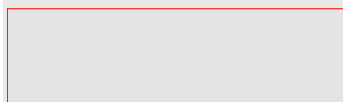
Diesel	650 liter, rvs (standaard 1000 liter)
Drinkwater	500 liter, rvs (standaard 800 liter)
Vuilwater	330, rvs

ELEKTRISCHE INSTALLATIE

Boordnet:	24/230 Volt, deel 12 Volt ten behoeve van navigatieapparatuur. Walaansluiting is aanwezig.
Accu's:	2 x 58 Ah voor motor, aggregaat, boegschroef en hekschroef 460 Ah voor boordnet
Aggregaat:	Mastervolt DCC, 6 KW bij 1500 toeren per minuut
Scheidingstrafo:	Mass G13.5
Lader:	Mastervolt Colorado Mass 24/100
Omvormer:	Mastervolt Colorado Sine 24/2500

PRESTATIES

Kruissnelheid:	13 km/uur
Draaicirkel:	< 1 scheepslengte, zowel over bakboord als over stuurboord

WERF

Frisian Motor Boats, Simmerwei 6a, 9295 KA Westergeest, tel.: 0511-442181. Internet: www.fmboats.com.

ledig rond, zowel over stuurboord als over bakboord. Ook recht achteruit varen levert geen problemen op. Het effect van de rechts (en nu dus links) draaiende schroef is nauwelijks merkbaar.

Terug in Woudsend frommelt schipper Schoelier zijn met boeg- en hekschroef uitgeruste kotter schijnbaar moeiteloos in een piepklein gaatje aan de kade. Veel meer dan een metertje speling is er niet. „Als je maar rustig blijft kan dit makkelijk met deze boot”, verzekert Schoelier. „Maar dan moet er géén trui om de schroef zitten.”

CONCLUSIE

Met de onberispelijk afgeleverde Super Lauwersmeerkotter is Frisian Motor Boats erin geslaagd een al twintig jaar bestaande kotter ingrijpend te vernieuwen, zonder daarbij de klassieke en daarmee ook tijdloze uitstraling van het oorspronkelijke model geweld aan te doen.

Het resultaat is een degelijke en comfortabele boot, die zich vooral thuis voelt op wat ruimer water.

Het comfort aan boord wordt nog vergroot, doordat de boot zich tijdens het varen nauwelijks laat horen.